

Сьогодні Україна практично не використовує потенціал дозволених в межах СОТ інструментів стимулювання вітчизняного товаровиробника. Тому пріоритетними напрямками стимулювання Української економіки повинні стати такі: підтримка науково-технологічного розвитку; захист навколишнього природного середовища; енергоощадливість; підтримка малого і середнього бізнесу. Саме вони можуть дати імпульс до інноваційного розвитку національної економіки та щонайшвидше вивести державу із кризи.

Література

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р., № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.portal.rada.gov.ua>.
2. Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України (щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва)" від 16.05.2011 р., № 8521.
3. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" № 727/98 від 3.07.1998 р. (з наступними змінами № 746/99 від 28.07.1999 р.).
4. Зелена книга малого бізнесу України: оцінка та перспективи шляхів розвитку : матер. круглого столу / Ін-т власності та свободи. – К. : Вид-во "Прилунки", 2011. – 69 с.
5. Інфраструктурна підтримка підприємництва // Аналітичний Центр Академія 2011. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.academia.org.ua/>.
6. Модернізація України – наш стратегічний вибір: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : Вид-во НІСД, 2011. – С. 88.
7. Небава М.І. Тенденції розвитку малого бізнесу в умовах нового податкового кодексу / М.І. Небава, Ю.І. Черкасова // Економіка та управління підприємствами. – 2011. – № 1 – С. 87-89.
8. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи : монографія / П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій та ін. / за ред. З.С. Варналія. – К. : Вид-во "Знання" України, 2008. – 675 с.
9. Статистичний щорічник України 2011 року / за ред. О.Г. Осауленка. – К. : Держкомстатистики, 2011. – 397 с.
10. Сайт ДПС України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.sta.gov.ua/>.
11. Doing Business in Ukraine / World Bank Group. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.doingbusiness.org>.
12. SME financing in the global financial crisis – Centre for Entrepreneurship, SMEs and Local Development, OECD. [Electronic resource]. – Mode of access http://www.oecd.org/document/17/0,3343,en_2649_34197_41662161_1_1_1_1,00.html.

Вознюк Е.Б. Влияние Налогового кодекса Украины на развитие малого бизнеса

В Украине роль предпринимательства является исключительно актуальной. Развитие сети предпринимательских структур и прежде всего малых и средних предприятий способствует решению острых для экономики Украины проблем перехода к рынку. Однако, становление предпринимательского сектора наталкивается на серьезные трудности, связанные с формированием благоприятной макроэкономической среды. В статье исследованы основные аспекты развития малого бизнеса в Украине, приведены главные проблемы, препятствующие современной экономике функционировать и проанализировано влияние на развитие малого бизнеса Налогового кодекса Украины.

Ключевые слова: малый бизнес, государство, экономика, Налоговый кодекс Украины, реформа, налоги, валовой внутренний продукт, субъект хозяйственной деятельности.

Voznyuk O.B. Impact of the Tax Code of Ukraine on the development of small business

In Ukraine, the role of business is extremely relevant. Developing a network of businesses and especially SMEs helps address critical issues for Ukraine's economy transition. However, the emergence of the entrepreneurial sector faces serious difficulties associated with the formation of a favourable macroeconomic environment. The article examines the main aspects of small business development in Ukraine are the main problems that hinder the modern economy to function, the influence on the development of small business adoption of the Tax Code of Ukraine.

Keywords: small business, government, economy, Tax Code of Ukraine, reform, taxes, the gross domestic product, an economic activity.

УДК 338.[242+001.36]

Доц. І.М. Горбан, канд. екон. наук –
Львівський ДУВС

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИБОРУ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Сформульовано основні положення методичного підходу до обґрунтування механізму фінансової стратегії безпечного розвитку торговельного підприємства (ТП). Запропоновано механізм визначення фінансової складової економічної безпеки на основі сценарного підходу і моделювання процесу сталого розвитку ТП.

Ключові слова: фінансові стратегії розвитку, економічна безпека торговельного підприємства.

Постановка проблеми. В умовах ринкових трансформацій діяльність ТП великого формату (супер-, мега-, гіпомаркетів) дедалі більше ускладнюється під впливом змін різноманітних факторів навколишнього середовища. Загальносистемна криза, яка охопила більшість промислових підприємств України, поширилась на ТП великого формату, що призвело не тільки до зниження їх фінансово-економічного потенціалу, але й до різкого зниження ступеня їх економічної безпеки, а деяких – і до фактичного банкрутства [10]. Внаслідок дефіциту власних оборотних засобів і зниження мобільності капіталу більшість ТП так і не змогло капіталізувати навіть незначний обсяг власного капіталу. Від'ємні тенденції розвитку ТП показують, що діючий сьогодні механізм фінансового управління є недостатньо ефективним і не має належної науково-методичної основи. У ньому відсутній аналітичний базис оцінки як рівня економічної безпеки (його фінансової складової), так і вибору стратегії розвитку ТП з урахуванням нових пріоритетів стабільного і безпечного розвитку.

Актуальність. В умовах ринкових трансформацій особливого значення набувають рішення, пов'язані з пошуком нових підходів до підвищення ефективності фінансового управління ТП, які спрямовані на створення умов економічно безпечного їх розвитку. На сьогодні фінансове управління ТП має реактивну форму, що призводить до виникнення суперечності та диспропорцій у торговельних процесах оновлення їх вартості. Тому вирішення питань щодо забезпечення стабільного і безпечного розвитку ТП потребує не тільки постійного корегування методів фінансового управління, а й розробки відповідного методичного інструментарію.

Аналіз досліджень. В економічній літературі [1-5, 7, 8] переважно розглядають методичні підходи до діагностики і визначення рівня окремих параметрів, а саме: конкурентоспроможність, виробничо-організаційний потенціал, фінансовий стан, економічна (фінансова) сталість. Водночас проблемі розробки методичних положень вибору стратегій розвитку ТП у контексті економічної безпеки не приділяють достатньо уваги, а існуючі методичні підходи потребують удосконалення.

Мета дослідження – дати методичне керівництво визначення ступеня фінансової складової економічної безпеки ТП на основі застосування сценарного підходу.

Виклад основного матеріалу. Діагностування вибору фінансової стратегії розвитку ТП розглядають по-різному [9, 10], як набір показників на перспективу за такими блоками:

- 1) інтерпретація значень показника інтегрованої оцінки економічної безпеки з метою розподілу ТП за типами;
- 2) параметризація фінансових показників;
- 3) формування банку програмних показників фінансової складової економічної безпеки;
- 4) вибір варіанта фінансової стратегії;
- 5) оцінка варіанта синергічного ефекту і ризику фінансової стратегії.

Розглянемо порядок використання показників інтегрованої оцінки фінансової складової економічної безпеки на етапі вибору фінансової стратегії ТП.

1. За даними сукупності досліджуваних підприємств виділяємо дві групи підприємств таким чином, щоби діапазони індексів інтегрованої оцінки були орієнтиром для стратегії розвитку і поточного фінансування: 25 % підприємств із високими фінансовими показниками і 25 % підприємств із низькими показниками. Інтерпретація значень інтегрованих оцінок передбачає групування підприємств фінансово-економічної безпеки за чотирма ситуаціями: 1 – абсолютна; 2 – нормальна; 3 – нерівноважна / слабка; 4 – кризовий стан (табл. 1).

Табл. 1. Інтерпретація значень інтегрованого показника економічної безпеки ТП

Тип ситуації	Значення інтегрованого показника	Величина негативного відхилення від оптимального значення	Ступінь відповідності характеристик фінансової складової економічної безпеки пороговим значенням
Абсолютна	≥ 1	-	більша частина параметрів фінансово-економічної складової дорівнює/перевищує порогові значення
Нормальна	0,85-1	15 %	більша частина параметрів фінансово-економічної складової знаходиться на рівні порогових значень
Нерівноважна / слабка	0,7-0,85	15-30 %	частина характеристик фінансово-економічної складової знаходиться на рівні нижче від порогових значень
Кризовий стан	0-0,7	більше 30 %	лише деякі індикатори фінансово-економічної складової відповідають достатньому рівню

Припустимо, що стратегії ТП відповідають на такі значення індексів: фінансової рівноваги – 1,1; ефективності операційної діяльності – 1,15; ефективності фінансової діяльності – 1,05; потенціалу фінансово-економічної стабільності – 1,25. Тоді фактичні фінансові показники, на відміну від зазначених вище індексів будуть свідчити, що підприємство знаходиться на економічно безпечній стадії свого розвитку.

2. Для подальшого дослідження взаємозв'язку детермінант здійснюється розрахунок коефіцієнтів кореляції між груповими інтегрованими показниками і інтегрованими показниками економічної безпеки (табл. 2).

Табл. 2. Коефіцієнт кореляції інтегрованих показників оцінки економічної безпеки

Показник	ІК _ф	ІК _{об.тз.}	ІК _{об.дз.}	ІК _{об.акт.}
І _{фондовіддачі}	1	-	-	-
І _{оборотності обор активів}	0,13	1	-	-
І _{витратовіддачі}	0,20	0,33	1	-
І _{інтегрований}	0,71	0,65	0,51	1

Невисокі значення коефіцієнтів кореляції інтегрованих показників за окремими групами фінансових показників свідчать, що запропоновані інтегровані показники адекватно відображають різні сторони фінансово-економічної діяльності ТП і аспекти формування ступеня його економічної безпеки.

Водночас показник кореляції ІІ, порівняно з інтегрованими показниками груп, істотно вищий і свідчить, що кожний із групових показників істотно впливає на величину інтегрованого показника економічної безпеки ТП. Очевидно, що в кожному наступному періоді зміна величини інтегрованого показника буде свідчити про необхідність розвитку підприємства по траєкторії життєвого циклу. Для нашого випадку розподіл досліджуваних підприємств за величиною зміни ІІ (табл. 2) показує, що зменшення або збільшення цього показника більше ніж на 10 % можна класифікувати як достатньо інтенсивний спад або розвиток.

Табл. 3. Розподіл досліджуваних торговельних підприємств Львівської області залежно від інтенсивності зміни інтегрованої оцінки економічної безпеки*

Характер динаміки – тип стратегії	Діапазон зміни за рік	Частка підприємств, %
Розвиток	0,20-0,30	41,1
Стабілізація	0,01-0,09	9,2
Становлення	-0,01-0,09	17,0
Диверсифікація	-0,01-0,20	32,2

*Розрахунки автора.

При цьому варто зазначити, що оцінка економічних процесів, які відбуваються на підприємстві тільки на основі показників звітності, не може охопити всю багатоаспектність реальних ситуацій. Для об'єктивної оцінки результати розрахунків потрібно доповнити якісним аналізом множини факторів небезпек і загроз, що впливають на економічну безпеку конкретного ТП.

3. Узагальнення результатів комплексної діагностики рівня економічної безпеки ТП виконується за такими аспектами:

- порівняння фактичних інтегрованих показників з пороговими і галузевими;
- розрахунку внутрішньої інтегрованої оцінки групи показників;
- визначення зовнішньої інтегрованої оцінки групи показників.

Проведені дослідження на ТП ЗАТ "ВАМ-Сільпо" за 2009 р. (табл. 4) підтвердили доцільність запропонованого підходу.

Табл. 4. Початкова інформація про формування інтегрованого показника економічної безпеки розвитку ТП ЗАТ "ВАМ-Сільпо" у 2009 р.*

Частковий блок оцінки	Ключові показники	Фактичні значення	Порогові значення	Середньогалузеві показники
Оцінка фінансової складової				
Платоспроможність	коефіцієнт ліквідності	0	0,70	0,0311
	коефіцієнт швидкої ліквідності	0,61	0,70	0,4939
	коефіцієнт інкасо-ліквідності	0,7508	1,0	0,5105
	коефіцієнт ліквідності обороту	5,75	1,0	3,2295
Фінансова стабільність	структура фінансових ресурсів	0,09	0,7	3,07
	забезпечення активів джерелами фінансування	0,4251	0,5	0,2432
	структура активів	0,8931	0,1	0,3605
Здатність до самофінансування	рентабельність активів	0,0239	0,175	0,01795
	ефективність використання активів	0,4504	0,850	0,3325
	рівень економічного потенціалу	0,055	0,151	0,045
Оцінка ефективності фінансово-економічної діяльності				
Ефективність фінансової діяльності	коефіцієнт резерву довгострокових можливостей	0,91	0,97	0,50
	рентабельність власного капіталу	0,037	0,059	0,0956
	економічна рентабельність	0,1035	0,1150	0,185
	ефект фінансового важеля	0,035	0	0,067
Ефективність операційної діяльності	ресурсовіддача: коефіцієнт ефективності використання фінансових ресурсів	0,25	0,22	0,3115
	фондовіддача	1,05	0,95	0,89
Ефективність операційної діяльності	рентабельність товарообороту	0,27	0,30	0,21
	оборотність оборотних активів	0,89	1,10	0,78
	продуктивність праці	1,85	2,95	2,01

*Розрахунки автора.

Результати інтегрованої оцінки економічної безпеки підтверджують, що діяльність ТП ЗАТ "ВАМ-Сільпо" є ефективною і стабільною. Водночас відхилення фактичних значень від порогових і середньогалузевих свідчить про наявність значних внутрішніх резервів зростання ступеня економічної безпеки.

Ці висновки підтверджуються графічною інтерпретацією зовнішніх і внутрішніх інтерпретованих характеристик розвитку ТП ЗАТ "Вам – Сільпо", (рис. 1). Як видно з цієї схеми, індекси фінансової рівноваги досліджуваного підприємства знаходяться на рівні нижче від порогових значень, що свідчить про невикористаність резервів економічного зростання підприємства. На рис. 1 показано, що, за умови досягнення оптимального значення вектора фінансово-економічної безпеки (1.0) фінансові показники будуть відповідати пороговим значенням. Наведені висновки вказують на доцільність комплекс-

сної діагностики економічної безпеки на етапі вибору фінансової стратегії і її прогнозування.

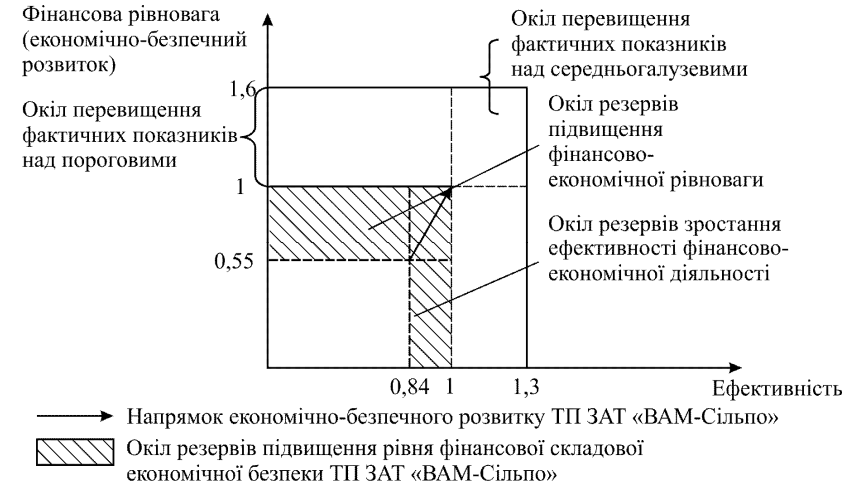

Рис. 1. Параметризація результатів комплексної діагностики ТП ЗАТ "ВАМ-Сільпо", 2009 р.

Вибір варіантів стратегічного розвитку ТП пропонуємо здійснювати на основі сценарного підходу [6, 9] у послідовності, наведеній на рис. 2.

Побудова прогнозних моделей передбачає три блоки:

- накопичення даних попередніх періодів ($\Pi_{i(t-1)}^M$);
- розрахунок трендових показників, які враховують динаміку параметрів моделі ($\Pi_{i(t)}^T$);
- розрахунок прогнозних показників ($\Pi_{i(t)}^{pp}$).

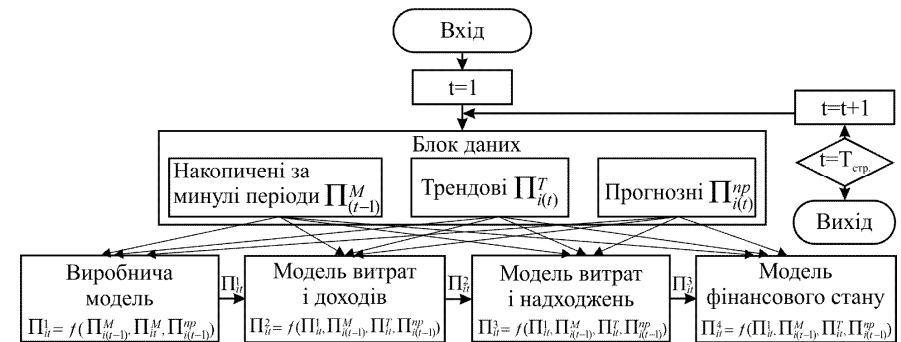

Рис. 2. Послідовність моделювання сценаріїв економічно безпечної розвитку ТП

Висновки. Таким чином, впровадження запропонованого методичного підходу дає змогу визначити оптимальні індикатори фінансової стратегії безпечної розвитку ТП і проводити постійні порівняння бажаних їх змін з еталонними або загальногалузевими. Практичне використання запропонова-

ного механізму комплексної оцінки ступеня економічної безпеки виконано за допомогою пакета прикладних програм Microsoft Excel, який дає змогу проводити сценарні розрахунки й обґрунтовувати рекомендації щодо вибору альтернатив фінансової стратегії, спрямованої на максимізацію ступеня економічної безпеки ТП.

Література

1. Амоша А.И. Методология функционального прогнозирования в микроэкономике : препр. / А.И. Амоша, Е.Т. Иванов / НАН Украины. Ин-т экономики промышленности. – Донецк: 1996. – 44 с.
2. Барановський О.І. Фінансова безпека / О.І. Барановський. – К. : Вид-во "Фенікс", 1998. – 338 с.
3. Бланк И.А. Управление использованием капитала / И.А. Бланк. – К. : Изд-во "Ника-Центр", 2000. – 656 с.
4. Завадский И. Сценарный подход к совершенствованию управленческих процессов / И. Завадский, В. Попов // Экономика Украины. – 2002. – № 12. – С. 55-60.
5. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры / В.В. Ковалев. – М. : Изд-во "Финансы и статистика", 2001. – 560 с.
6. Костырко Л.А. Моделирование процесса выбора стратегии финансово-экономической деятельности хозяйствующего субъекта / Л.А. Костырко // Збірник наукових праць Східноукраїнського національного університету. – Сер.: Економіка. Менеджмент. Підприємство. – Луганськ : Вид-во СХУ. – 2002. – Вип. 8. – С. 151-161.
7. Финансовое управление фирмой / В.И. Терехин, С.В. Моисеев, Д.В. Терехин, С.Н. Цыганков / под ред. В.И. Терехина. – М. : Изд-во "Экономика", 1998. – 350 с.
8. Чернов В.А. Управленческий учет и анализ коммерческой деятельности / В.А. Чернов / под ред. М.И. Баканова. – М. : Изд-во "Финансы и статистика", 2002. – 320 с.
9. Швиданенко Г.О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія / Г.О. Швиданенко, О.І. Олексюк. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 192 с.
10. Шеппот П. Пратт. Оценка бизнеса. Анализ и оценка закрытых компаний / П. Шеппот. – Изд. 2-ое, [перераб. и доп.]. – М. : Ин-т всемирного развития банка, 1995. – 775 с.

Горбан И.М. Методический подход к выбору финансовой стратегии развития торгового предприятия в контексте его экономической безопасности

Сформулированы основные положения методического подхода к обоснованию механизма финансовой стратегии безопасного развития торгового предприятия (ТП). Предложен механизм определения финансовой составляющей экономической безопасности на основании сценарного подхода и моделирования процесса устойчивого развития ТП.

Ключевые слова: финансовые стратегии развития, экономическая безопасность предприятия.

Gorban I.M. The methodical going near the choice of financial strategy of development of market enterprise in the context of him economic security

The substantive provisions of the methodical going are formulated near the ground of mechanism of financial strategy of "safe" development of market enterprise (ME). The mechanism of determination of financial constituent of economic security is offered on the basis of scenario approach and design of process of steady development of ME.

Keywords: financial strategies of development, economic security of point-of-sale enterprise.

УДК 657.1:655

Доц. А.М. Должанський, канд. екон. наук;
магістр І.М. Саракун – Львівська КА

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Проведено дослідження нормативно-правової бази, що регламентує аспекти бухгалтерського обліку витрат на виробництво поліграфічної продукції. Здійснено критичний аналіз та подано пропозиції щодо вдосконалення законодавчого регулювання нормативних документів із зазначених питань.

Ключові слова: фінансовий та управлінський облік, витрати і калькулювання собівартості продукції, нормативно-правова база бухгалтерського обліку, національні стандарти бухгалтерського обліку.

Постановка проблеми. За сучасних умов бухгалтерський облік розподіляється на фінансовий та управлінський, відповідно до вимог Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", національних Положень з бухгалтерського обліку та Податкового кодексу. Поряд із тим, у структурі нормативної бази передбачено документи, які визначають на основі загальних принципів конкретні правила бухгалтерського обліку окремих його топологічних ділянок залежно від завдань, визначених власниками та адміністрацією підприємства. Саме тому, для організації обліку витрат на поліграфічних підприємствах важливе значення надається характеристиці стану нормативних документів з бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна система бухгалтерського обліку повинна активно сприяти: єдиному підходу до вирішення обліково-економічних завдань незалежно від рівня управління; можливості здійснення управління витратами на різних стадіях виробничого циклу; застосуванню ефективних методів оптимізації витрат; оперативному відображенню економічної інформації. Тому виникає потреба в докорінній зміні господарського механізму, який регулює економічні процеси, а це потребує створення якісно нової системи управління, оновлення змісту та методології обліку і контролю виробничих витрат.

Істотний внесок у вирішення цих проблем зробили вітчизняні та зарубіжні вчені, а саме: П.С. Безруких, М.Т. Білуха, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, В.Я. Воронкова, З.В. Гуцайлюк, В.Г. Лінник, Є.В. Мних, Е.В. Нікольська, М.С. Пушкар, В.С. Рудницький, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, М.Г. Чумаченко, С.І. Шкарабан та ін. Проте проблема забезпечення ефективної діяльності поліграфічних підприємств в умовах ринкової економіки потребує додаткових досліджень, зокрема з'ясування теоретичних та практичних аспектів раціональної організації обліку і контролю витрат і калькулювання собівартості продукції.

Метою роботи є дослідження та узагальнення існуючих підходів щодо організації бухгалтерського обліку виробничих витрат на поліграфічних підприємствах для забезпечення їх ефективного функціонування в умовах ринкових відносин.

Виклад основного матеріалу. Удосконалення обліку витрат і калькулювання собівартості продукції є одним із важливих напрямів покращення